

OTRĄCIĆ SIĘ (22) *vb pf*

otrącić się (22), [**otruncić się**].

się (12), sie (10).

o *prawdopodobnie jasne* (tak w o-).

inf otrącić się (7). ◇ *fut 3 sg* otrąci się (2). ◇ *3 pl* otrąca się (1). ◇ *praet 3 sg m* otrącił się (1). *f* otrąciła się (2). *n* otrąciło się (1). ◇ *3 pl m pers* otrącili się (5). ◇ *part praet act* otrąciwszy się (3).

Sł stp s.v. otrącić, Cn brak, Linde XVI (jeden z niżej notowanych przykładów) – *XVII* (z *Cn*) – *XVIII w. s.v. otrącić*.

1. *Uderzyć się o coś, zderzyć się z czymś, natrafić na coś; illidere PolAnt, Mącz, Vulg; incutere Mącz; impingere PolAnt; offendere Vulg* (21) : A gdy nápadli ná mieysce gdzie się dwie morzá śchodzą/ otrącił się okręt/ á przodek okrętu thák ftánął że się áni ruźył/ ále zad łamał się od náwałności wod. *BibRadz Act* 27/41; *Pedem terrae incutere, Otrącić/ Vítyrknąć sie o ziemię. Mącz* 339b; [Gdy vpadnie nieprzyiaćiel twoy nie wesel sie: á gdy sie otrąci/ niech sie nie ráduie serce twoie [*et cum impegerit, ne exultet cor tuum PolAnt Prov* 24/17] *BudUrząd* 46v].

otrącić się o co (16): Gdy sie wiátr ocz otrąci/ tedy bárzyey łzumi. *RejWiz* 151v, 177; *Mącz* 182d; *RejPos* 301v [2 r.], 338; *RejZwierc* 142v; *BudBib Is* 8/15; *CzechRozm* 113; Aby [...] powodź y wiátry/ otrąciwfy się o ono budowanie/ łzkodzić mu nie mogły. *CzechEp* 103, 95; á gdy wezbrála powodź/ otrąciła się rzeká o on dom/ ále go nie mogła poruźyc. bo był záložony ná łkále. *WujNT Luc* 6/48, s. 102, 200, *Luc* 6/49, *Rom* 9/32.

W połączeniu szeregowym (1): Y otrąca się oto mnodzy [*et impingent in his plurimi*]/ y pádną á zbiją się/ všidła się też/ y poimáni będą. *BudBib Is* 8/15.

W porównaniu (1): Bo kto sie nierozmyślnie na łwobodę tego światá puści/ rownie iáko nierozmyślny márinarz ná morze/ áni wie gdzie sie o łkáłę othráci/ álbo w zawroth wpádnie. *RejZwierc* 142v.

Szereg: »otrącić się i upaść« = *impingere et cedere PolAnt* (2): Gdy się przybliźali ná mię złośnicy/ kęłác ciála mego/ łprzeciwnicy moi/ y nieprzyiaćiele moi / łami otrącili się/ y vpádli. *BudBib Ps* 26/2, *Ier* 46/6.

W przén (7) : y brácia náfzy fałźywi [...] / ktorzy z nas wyłzli/ ále z nas nie byli/ otrąciwfy się o kárność Zborowá/ dla łwych złych przymiotów *CzechEp* 95; A Izráel łzukáiąc zakonu łpráwiedliwosci/ nie dołzedł zakonu łpráwiedliwosci. Dla czegóz? Iż nie z wiáry/ ále iáko z vczynekow ábowiem się otrącili o kámieñ obrázenia *WujNT Rom* 9/32, s. 200, *Rom* 11/11.

Szeregi: »obrazić się a otrącić« (2): Iż kto sie tey opoce łprzećiwic będzie/ iż sie bárzo ná niey obrázić á bárzo sie o nię otrącić muśi. *RejPos* 338, 301v.

»otrącić się a potłuc« (1): żadne brany piekielne/ żadne możności światá tego/ nie mogą nic/ á záwždy sie otrącić á potłuc muźą o then ták światy á mocny kámieñ. *RejPos* 301v.

2. *Ponieść szkodę* (1) : *Allidi aliquis dicitur per Metaph.* Otrącić sie/ gdy kto yáka łzkodę popádnie. *Mącz* 182c.

a. [Zginąć: iż pro quartuali [a festo] Michaelis ad festum Nativitatis Domini, iż się ludzi siła otruncilo dla powietrza w Sandomyrzu, telko się dostało fl. 26 *LustrSand* 90.]

Synonimy: 1. obić się, obrazić się, paść, potłuc się, uderzyć się, ustyrknąć się.

Formacje współrdzenne cf TRĄCĄC.

EW